

PROGRAMA D'HORTS URBANS DE TERRASSA

Febrer 2013

PROGRAMA D'HORTS URBANS DE TERRASSA

Direcció facultativa

Eva Herrero

Regidora de Medi Ambient i Sostenibilitat

Direcció tècnica

Marc Cadevall

Director del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat

Equip de redacció

Ignasi Planas

Cap de Gestió Ambiental

Marga Rodríguez

Tècnica de la Secció de Medi Natural

Eva Ros

Lletrada del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat

Índex

	pàgina
1. Horticultura a Terrassa: breu història i actuacions realitzades fins ara	7
1.1 Horticultura en espai rural	7
1.2 Horta marginal perirubana	8
1.3 Horts municipals de lleure	8
1.4 Horts escolars	9
1.5 Experiència hort urbà gestionat per l'associació <i>Plantem-nos</i>	10
1.6 Horts urbans particulars	10
2. Nous reptes i propostes promoció horticultura urbana	11
2.1 Necessitat Programa horts urbans	11
2.2 Multifuncionalitat horts urbans	12
2.3 Objectius Programa horts urbans	13
2.4 Hort urbà: espai natural a incorporar en el sistema urbà	14
2.5 Projectes horticultura urbana en curs	15
3. Fórmules de gestió espais dedicats a horts urbans	17
3.1 Custòdia urbana	17
3.2 Fórmules gestió en espais privats	17
3.3 Gestió espais públics: cessió en custòdia a entitats sense ànim de lucre	19
4. Requeriments tècnics i condicions ús horts urbans	21
4.1 Requeriments tècnics implantació horts urbans adherits al Programa	21
4.2 Condicions ús implantació horts urbans adherits al Programa	22
5. Desenvolupament Programa horts urbans	24
5.1 Accions a desenvolupar	24
5.2 Calendari accions a desenvolupar	26
5.3 Pressupost estimat	27
6. Annexos	29
<u>Annex 1</u> Model de conveni de col·laboració entre l'Ajuntament, el propietari del solar i l'entitat sense ànim de lucre	
<u>Annex 2</u> Bases per l'atorgament d'ajuts econòmics per part de l'Ajuntament a propietaris de solars que fomentin el Programa d'horts urbans de Terrassa	
<u>Annex 3</u> Bases per a la cessió d'ús d'espais públics per a horts urbans a entitats sense ànim de lucre	

PROGRAMA D'HORTS URBANS DE TERRASSA

El concepte d'agricultura urbana pot semblar en primera instància contradictori. Històricament, s'ha relacionat l'agricultura com una activitat productiva pròpia del medi rural, al marge de la ciutat. Però, considerant el seu positiu impacte social, econòmic, ecològic i paisatgístic, es pot perfilar com una estratègia de gestió integral del sistema urbà, generant sinergies y complementarietat entre la **conservació** i el **reciclatge** del recursos naturals del sòl i l'aigua, la **recuperació paisatgística i ecològica** de territoris degradats, la provisió d'**aliments** i generació de **treball**, i el foment de la interacció social de diversos actors urbans mitjançant la habilitació de espais productius, educatius i recreatius al voltant de l'activitat agrícola de la ciutat.

En la mesura que els projectes d'agricultura urbana són encarats des d'un enfocament institucional, transdisciplinari i sistemàtic, poden transformar-se en una poderosa eina de cara al desenvolupament local sostenible d'amplis sectors de la nostra ciutat, combinant la gestió pública des dels governs locals, l'articulació d'institucions d'ensenyament i investigació, el recolzament d'actors privats, l'organització i participació ciutadana i la predisposició favorable dels potencials grups socials agroproductors.

L'agricultura urbana contribueix a **reduir la pol·lució i millorar la qualitat de l'aire**, generant també àrees d'**infiltració** de precipitacions que ajuden al control de les inundacions, protegint sota els cultius les capes freàtiques, que moltes vegades conformen la font hídrica de consum urbà. És innegable també la seva aportació a la qualitat paisatgística, transformant espais degradats i sobrants en escenaris productius i recreatius orientats a la comunitat urbana, creant espais d'interacció social entorn del treball.

1. HORTICULTURA A TERRASSA: BREU HISTÒRIA I ACTUACIONS REALITZADES FINS ARA

1.1 HORTICULTURA EN ESPAI RURAL

Tradicionalment el paisatge agrícola del municipi ha estat lligat principalment al cultiu de secà, principalment de cereals, tal i com explica aquest fragment sobre Terrassa extret del *Diccionario geográfico universal*, de l'any 1833:

Las producciones agrícolas de su termino consisten en trigo y otros granos, que no bastan a la mitad del consumo, y alguna hortaliza; las inmediaciones de la villa y colinas están pobladas de viñedos y olivares, abundando estos últimos en la parte dicha de arriba, hacia la sierra de Bacarisas. Las cosechas de vino y aceite son muy abundantes [...]

Tanmateix, a la Terrassa de finals de segle XIX i començaments del segle XX, es troba encara una horta prou important capaç de subministrar a part de la població del municipi; horta associada principalment als cursos d'aigua, rieres i torrents. Al llarg del segle passat però es va produir una disminució progressiva d'aquest tipus d'activitat. Així, segons dades de l'Institut Català d'Estadística (IDESCAT), la superfície d'horta, és a dir, l'activitat productiva intensiva del conreu de verdures i hortalisses, en el període comprés entre 1982 i 1999 ha davallat de 33 Ha a només 2 Ha; és a dir, ha disminuït un 93%

Aquesta dinàmica respon, d'una banda, a l'impacte del procés urbanitzador que ha confinat els horts als espais residuals, temporalment en desús o abandonats i per altra, està lligada a la globalització del mercat alimentari, que ha allunyat les zones de producció hortícola dels punts de consum i ha convertit molts horts productius en petits reductes dirigits a l'autoconsum.

Hores d'ara, la producció hortícola considerada com a explotació econòmica queda reduïda a una única activitat emplaçada al sector de Les Martines. Sense arribar a les dues hectàrees, es

dedica a l'horta de productes de temporada que es venen en la parada pròpia que la família pagesa posseeix al Mercat Municipal de la Independència.

1.2 HORTA MARGINAL PERIURBANA

Altrament, existeix a Terrassa una horta de lleure i autoconsum, estructurada en parcel·les entre 450-600 m² de superfície, que no està comptabilitzada dins d'aquelles estadístiques, però amb les mateixes funcions productives i que ocupa una extensió important del territori del municipi, concretament unes **163 ha**; és a dir, més del 2% de la superfície total del terme municipal.

Aquesta horta de lleure, repartida en 12 sectors del municipi (torrent de la Grípia, font de les Canyes, Can Jofresa, etc), es troba principalment en la franja límit de la zona urbana (el 54 %) i també a les lleres dels torrents, per la seva facilitat d'accés a l'aigua. La gran part dels usuaris, uns 1.300, son jubilats. (*Estudi sobre els horts familiars i marginals al municipi de Terrassa, Any 2002. Autor : Centre d'Estudis Ambientals de la UAB*).

Aquest fenomen present en la majoria de ciutats mitjanes implica la invasió desendregada dels espais intersticials en els entorns periurbans, en els sobrants de via pública, en els darreres de les vies de ferrocarril, en les feixes abandonades dels turons propers a la ciutat, en les lleres inundables i fèrtils dels rius. Aquests espais estan gairebé sempre caracteritzats per una imatge de precarietat, de manca de salubritat i d'escassa qualitat formal. Amb tancaments heterogenis realitzats amb materials de rebuig, construcció de barraques amb materials de baixa qualitat i fins i tot de rebuig o residuals. En conjunt, aquests assentaments comporten una degradació paisatgística i territorial important de l'entorn de la ciutat.

En els darrers anys, l'Ajuntament de Terrassa ha actuat en la retirada d'aquells horts que ocupen terrenys de domini públic, com als marges del Torrent de la Grípia o la Riera del Palau i d'altres torrents situats al nord del nucli urbà, en el Parc Agroforestal (can Bogunyà i Ca n'Amat de la Muntanya).

1.3 HORTS MUNICIPALS DE LLEURE

▪ Els horts municipals de Mossèn Homs i de Can Casanoves

D'ençà fa trenta anys, l'Ajuntament de Terrassa promou l'establiment d'hortos municipals de lleure al municipi. A mitjans dels anys vuitanta es va fer la primera prova pilot a la finca de Ca n'Alavedra, instal·lació que va funcionar fins el setembre del 2004.

L'any 1998 es va construir un nou equipament d'hortos municipals a la finca de **Mossèn Homs** que ocupa **25.000 m²** repartits en dues àrees. Aquest equipament té **86 parcel·les de conreu de 150 m² cadascuna**, a més de dues edificacions on hi ha els armariets per a les eines de cada usuari. També hi ha uns serveis sanitaris i un espai comunitari d'aixopluc.

Cada parcel·la disposa d'un comptador per controlar el consum d'aigua i una aixeta. L'aigua prové de la xarxa d'abastament i es va construir un dipòsit on s'emmagatzema l'aigua que es pot fer servir en cas de talls en el subministrament de xarxa.

Des de juliol de 2007 funciona també l'àrea d'hortos municipals de **Can Casanoves**. Aquest equipament ocupa una superfície de **51.000 m²** repartits en tres àrees en diferents nivells que allotgen un total de **81 parcel·les de 110 m²**. Com el cas dels horts de Mossèn Homs, disposa d'un edifici amb casetes d'eines i serveis sanitaris. L'aigua prové directament de la xarxa d'abastament, sense dipòsit intermedi.

L'atorgament de llicències per a l'ocupació i ús temporal de les parcel·les dels horts municipals de les finques de Can Casanoves i de Mossèn Homs es realitza mitjançant sorteig públic. Així mateix, s'estableix una llista d'espera entre els sol·licitants que no resulten adjudicatari en el

moment que es celebra el sorteig. Cada cop que es finalitza la llista es preveu un nou sorteig. El darrer es va celebrar el 7 de juliol de 2010 i van quedar en llista d'espera 232 persones.

Tots els ciutadans i ciutadanes de Terrassa que siguin majors d'edat i que no tinguin un altre hort o terreny de conreu poden ser seleccionats com a usuaris d'una parcel·la d'hort municipal. La durada de la **llicència d'ocupació és d'un any prorrogable fins un total de 5 anys**, comptats des de la primera data d'atorgament.

El plec de condicions que regula la concessió de llicències per l'ús temporal de parcel·les d'horts estableix que també podrà ser seleccionat com a usuari una entitat que figuri inscrita en el registre municipal d'entitats i sempre i quan acreditat el caire pedagògic, terapèutic o social de la seva finalitat.

▪ **L'hort urbà del parc de Vallparadís**

Al torrent de la Font d'en Sagrera situat dins el parc de Vallparadís es va crear una àrea d'hort urbà amb un total de **1.150 m²**, dels quals una part es va utilitzar per plantar 290 peus de vinya de diferents varietats i 600 m² es van dedicar a horta.

Objectius de la seva construcció:

- Conèixer els principis de l'agricultura i especialment la biològica.
- Recuperar per a la memòria col·lectiva els cultius que s'associaven als rodals de la ciutat, especialment els hortícoles i els de secà, com les vinyes i els camps de fruiters.
- Permetre l'aprenentatge de les feines pròpies de l'horticultura biològica.
- Conèixer les plantes que es poden cultivar i la importància que tenen en l'alimentació, com també aquelles plantes col·laboradores i autòctones que acompanyen l'hort.
- Veure i estudiar el cicle vital dels vegetals i les seves necessitats.
- Estudiar el sòl des del punt de vista ecològic, entenent que té una gran importància per nodrir i permetre el creixement de les plantes.

L'hort del Torrent de la Font d'en Sagrera es gestionava des de la direcció del parc de Vallparadís, mitjançant l'empresa responsable del manteniment del parc i sota l'assessorament de l'associació d'amics del Parc de Vallparadís que va signar un conveni de col·laboració amb l'Associació *Esporus* dels Amics de l'Escola Agrària de Manresa.

Actualment, la zona que s'havia dedicat a horta s'utilitza per a la **reproducció de planters i esqueixos d'arbres i plantes del parc de Vallparadís**.

1.4 HORTS ESCOLARS

A Terrassa existeix la **Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Terrassa (XEST)** que té com objectiu actuar en la millora de la sostenibilitat ambiental dels centres educatius. Més enllà d'aquells que formen part d'aquesta xarxa, existeixen d'altres centres educatius i escoles bressol que disposen també d'un hort urbà. Principalment realitzen tasques d'introducció a l'agricultura amb tallers de planters, entre d'altres activitats gestionades principalment per professors i alumnes, encara que també hi ha centres on s'impliquen els pares i les mares.

Els **21 centres educatius** que disposen d'hort escolar són els següents:

INS Ègara (XEST)
 CEIP França (XEST)
 CEIP El Vallès (XEST)
 CEIP Font d'Alba
 CEIP Roser Capdevila (XEST)
 Escola Santa Teresa de Jesús (XEST)

Escola Vedruna (XEST)
 EB Coloraines
 EB Patufet
 Escola Pia
 Escola Tecnos
 CEIP Bisbat d'Egara
 CEIP Serra de l'Obac (XEST)
 Escola Mare de Déu del Carme (XEST)
 EB La Casona
 EB L'Esquitx
 Centre Educació Especial Fàtima
 CEIP Marià Galí
 CEIP Roc Alabern
 INS Can Roca
 INS Terrassa (XEST)

1.5 EXPERIÈNCIA HORT URBÀ GESTIONAT PER L'ASSOCIACIÓ PLANTEM-NOS

A finals de l'any 2010 l'entitat **Plantem-nos** que té com a finalitat la creació d'una xarxa ciutadana d'espais verds productius, socialment i agronòmicament sostenibles mitjançant el desenvolupament d'experiències pràctiques d'horts urbans a Terrassa, va sol·licitar l'autorització per utilitzar un terreny municipal situat al **carrer Montserrat núm.151** de la ciutat, per tal de desenvolupar i promoure experiències de pràctiques d'horts urbans a la ciutat, d'acord amb les seves finalitats fundacionals.

El solar municipal de **784 m²** està qualificat d'acord amb el POUM, com a E10 *Altres equipaments*, on son admesos equipaments de titularitat pública o privada destinats entre d'altres usos a espais firals, centres religiosos, entitats ciutadanes, etc. Mentre no s'executi aquesta previsió del planejament, l'Ajuntament ha autoritzat a *Plantem-nos* l'ús temporal i a precari del solar per a que realitzi el projecte d'hort urbà.

L'entitat executa diferents activitats en aquests espai d'hort comunitari, entre les quals es troben els tallers de **formació en agroecologia i els processos participatius** adreçats al barri i la ciutadania a través del punt de plantes aromàtiques i remeieres.

Disposen d'un web informatiu: <http://plantemos.wordpress.com/>

1.6 HORTS URBANS PARTICULARS

Dins la ciutat de Terrassa, i especialment en alguns barris com Segle **XX, Vallparadís o Cementiri Vell**, hi ha solars i patis interiors d'habitatges on s'ha vingut realitzant tradicionalment l'activitat d'horticultura urbana de caire familiar i per l'autoconsum. Mai s'ha fet un cens d'aquests espais dedicats a l'horta, però abans era una pràctica relativament habitual en els edificis unifamiliars on la part del darrera sense construir es dedicava a la plantació d'un petit hort.

D'ençà fa un cert temps, igualment apareixen microplantacions hortícoles en **balcons i terrasses** dels edificis. Quan l'espai ho permet s'utilitzen calaixos per contenir el terra. En el barri de **ca n'Anglada** existeixen alguns exemples de plantacions portades per les comunitats de veïns d'alguns edificis que disposen d'espais comunitaris.

2. NOUS REPTES I PROPOSTES PROMOCIÓ HORTICULTURA URBANA

2.1 NECESSITAT PROGRAMA HORTS URBANS

Les dues àrees d'horts municipals (**Mossèn Homs i Can Casanoves**) han donat bons resultats. L'ocupació de les parcel·les sempre ha estat del cent per cent i el seu funcionament també ha estat correcte, tot i l'elevada feina que representa dur a terme la gestió directa i les relacions quotidianes amb els hortolans, amb les seves peculiaritats i problemàtiques individuals. Existeix una llista d'espera llarga per ocupar parcel·les que puguin quedar buides, fet que confirma l'elevada demanda existent per practicar l'horticultura per part de la ciutadania de Terrassa. El fet és que no es poden plantejar nous projectes similars de construcció de noves àrees d'horts municipals, principalment pel seu elevat cost econòmic, tant d'inversió inicial com de manteniment de les instal·lacions. També perquè arrel de la greu crisi econòmica, cal replantejar l'objectiu de lleure que fins ara n'era el principal, pel d'autoconsum i amb finalitats socials.

Així mateix, es constata el gran nombre de centres educatius que disposen d'**hort escolar**. La corresponsabilitat en el seu funcionament, entre professorat, alumnes i pares i mares, i els seus objectius educatius i de coneixement de per part dels infants de la pràctica de l'horticultura és summament positiu.

Les actuacions d'arranjament dels **espais periurbans**, dutes a terme per part de l'Ajuntament i en alguns casos en col·laboració amb propietaris particulars, han estat efectives en quan a la reducció de les zones degradades per l'existència de l'horta marginal. Aquesta encara subsisteix concentrada en la capçalera del torrent de la Grípia (font de les Canyes) i en Can Jofresa i can Guitard de la Riera, especialment. Hores d'ara s'estan elaborant propostes per endreçar aquestes àrees d'hortes marginals. Ordenades i arranjades i en correctes condicions higiènic-sanitàries, poden recuperar l'activitat i exercir el paper d'hortes familiars d'autoconsum i lleure.

L'experiència de la **prova pilot** practicada per l'entitat **Plantem-nos** d'horticultura urbana en un solar municipal, igualment ha esdevingut **positiva**. El projecte de *Plantem-nos* es defineix per l'autogestió i l'autoconsum de l'hort urbà en un vessant social i comunitari que vol crear xarxa amb d'altres entitats i en d'altres punts de la ciutat. A partir dels seus objectius i plantejaments es comencen a desenvolupar projectes proposats per altres entitats terrassenques, com es veurà en el punt 2.5 d'aquest Programa.

Tot i no disposar de xifres quantitatives, és evident el **creixement de l'horta a petita escala** practicada per particulars en balcons, terrasses i patis o espais interiors dels edificis. Aquest fet també evidencia l'interès que hi ha a títol individual i en l'àmbit familiar existeix per l'horticultura casolana.

L'horticultura urbana adopta un nou protagonisme davant l'**actual crisi econòmica**. Una crisi que podria deixar a un gruix de la població mancada de recursos propis i d'ocupació significativa. En un escenari d'aquest tipus, l'hort urbà es planteja com a recurs ocupacional, permetent a totes aquestes persones seguir actives. En aquest sentit existeixen a Terrassa alguns projectes que persegueixen aquest doble objectiu de l'horta com a recurs ocupacional i com a recurs per obtenir aliments frescos.

En un moment on la urbanització de noves zones es troba alentida, les àrees lliures que resten a la ciutat com solars sense construir, zones verdes pendents de desenvolupar, etc., poden suposar una alternativa per encabir usos de caire social i comunitari. Aquests espais sense ús i sense perspectiva de tenir-ne a curt i a mig termini, es poden recuperar i revaloritzar amb un cost econòmic baix i mitjançant fórmules de col·laboració amb col·lectius i entitats sense ànim de lucre que tinguin com a objectiu el desenvolupament d'experiències pràctiques d'horts urbans.

El Programa d'horts urbans de Terrassa lliga completament amb l'estratègia de l'**Anella Verda** que proposa endreçar i millorar la gestió de l'entorn natural i agrícola, mitjançant un únic element de planificació, ordenació i gestió que aglutini tot aquest territori. En el document d'Estratègia de l'Anella Verda de Terrassa s'esmenta el programa d'horticultura urbana que cal desenvolupar per posar a l'abast de la ciutadania espais urbans, públics i privats, on es pugui practicar l'horticultura. Tanmateix, és important aclarir que l'horticultura urbana comparteix objectius generals amb l'estratègia de l'Anella Verda, però la funció que realitza cada espai és diferent. L'objectiu de recuperació dels espais agrícoles a l'entorn natural es planteja com a activitat agrícola, majoritàriament amb altre tipus de cultius de secà i des d'una perspectiva d'explotació agrícola i comercialització a tercers i no tant com a finalitat d'autoconsum.

El Pla de Mandat 2012-2015 contempla un seguit d'eixos estratègics a assolir mitjançant la consecució de diferents actuacions programades. En l'objectiu 4.3 es proposa la millora de la governança de l'espai públic, i una de les accions previstes és la de consolidar un ús més eficient de l'espai públic i dels equipaments, implicant als veïns i veïnes en la conservació i manteniment de la qualitat de l'espai públic. En l'objectiu 4.7 que proposa la posada en valor del verd urbà i del patrimoni natural mitjançant l'Anella Verda de Terrassa, s'incorpora l'elaboració d'un Programa d'horts urbans que tingui per objectiu crear una xarxa ciutadana d'espais verds productius i que integri les actuacions en l'àmbit de l'horticultura urbana i periurbana de Terrassa.

Atenent la creixent demanda per part d'alguns col·lectius i entitats de la ciutat d'espais on poder realitzar l'activitat hortícola dins el sòl urbà, el Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat ha desenvolupat el present **PROGRAMA D'HORTS URBANS DE TERRASSA** que té com a finalitat impulsar i facilitar la **creació d'una xarxa ciutadana d'espais verds productius, socialment i agronòmicament sostenibles**, mitjançant el desenvolupament d'experiències pràctiques d'horts urbans dins la ciutat de Terrassa.

Aquesta xarxa que ha de comptar amb la **implicació d'entitats** terrassenques amb finalitats educatives o terapèutiques, comunitats de veïns i escoles, etc., es pot desenvolupar en espais públics (equipaments comunitaris sense desenvolupar i espais lliures com parcs urbans o places) i en espais privats (interiors d'illa, terrats i balcons d'edificis d'habitatges, solars privats pendents d'edificar, etc). Als equipaments pendents de desenvolupar i als solars privats, l'ús agrícola es podrà mantenir fins el desenvolupament de l'ús al qual està destinat el solar.

La iniciativa lliga amb el **Pla d'Acció Ambiental de Terrassa**, de l'any 2002, on hi ha les següents línies estratègiques i accions concretes en relació al verd urbà i a la creació d'horts amb criteris de sostenibilitat:

- **Línia estratègia 2, Conservació dels sistemes naturals i la millora del seu contacte amb la ciutat:**
 - o **Acció 2.3.4 Planificar l'ordenació dels horts familiars amb criteris de sostenibilitat**
- **Línia estratègica 3, Introducció de criteris ambientals i de sostenibilitat en la planificació territorial i urbana de Terrassa:**
 - o **Acció 3.3.3 Fomentar convenis de col·laboració (Ajuntament/entitats cíviques) per al manteniment d'espais verds de la ciutat**

El present Programa d'horts urbans de Terrassa especifica les diferents fórmules de gestió i les actuacions a portar a terme en aquests espais, i recull els requeriments tècnics dels horts urbans i demés particularitats necessàries per a l'execució del programa.

2.2 MULTIFUNCIONALITAT HORTS URBANS

En contraposició amb l'horticultura associada al món rural on la disponibilitat de terra cultivable és abundant, el cost del sòl és baix i la pràctica de l'activitat hortícola és extensa, els horts urbans són aquells espais d'ús hortícola per l'autoconsum ubicats al sistema urbà. Els horts

urbans poden ser, en **propietat pública o en propietat privada**, i poden ser gestionats per entitats de caire social i/o ambiental sense ànim de lucre o per particulars.

Aquests espais combinen la funció productiva associada a l'autoconsum de productes hortícoles de temporada amb funcions socials, ambientals i d'altra mena. No obstant, atenent la greu situació social i econòmica que ens aquests moments pateixen moltes persones, la primera funció que han de complir els horts urbans és la productiva d'autoconsum. Seguidament, els horts urbans representen una oportunitat social i comunitària per a bastir projectes de cohesió de la ciutadania i de millora de les relacions veïnals. Finalment, aquestes dues funcions primordials es complementen amb les de caire ambiental i educativa, principalment:

FUNCIONS	
PRODUCTIVA	conreu d'hortalisses i verdures que puguin cobrir part de les necessitats alimentàries de productes frescos de consum quotidià
SOCIAL I COMUNITÀRIA	potencial de cohesió social dels horts a través d'activitats a l'aire lliure dins l'àmbit urbà que permetin millorar els lligams interpersonals i de barri i augmentar la cohesió social
AMBIENTAL	potencial dels horts per conservar els valors i les funcions ecològiques i paisatgístiques dins l'entorn urbà. També com a instruments de millora de la qualitat ambiental de la ciutat. Com a espai natural esdevé una eina molt interessant per ordenar els espais de transició entre zones urbanes i zones agrícoles o naturals. També són una eina de restauració natural i zona de reserva de fauna i flora
EDUCATIVA	incorporant l'hort urbà a les activitats de les escoles, instituts i també universitats, que esdevé un element imprescindible per a l'aprenentatge de diverses disciplines. Alhora permet desenvolupar programes formatius específics d'horticultura
SALUDABLE	derivada dels nombrosos efectes beneficiosos dels horts sobre el benestar personal, la salut i l'alimentació. L'hort urbà també apareix com a espai per a la teràpia ocupacional i es pot orientar cap a col·lectius específics com són els malalts mentals, drogodependents, discapacitats intel·lectuals, etc
CULTURAL	tradició hortícola profundament arrelada tant en poblacions rurals com urbanes d'arreu del món que forma part de la cultura popular

2.3 OBJECTIUS PROGRAMA HORTS URBANS DE TERRASSA

A partir de les diferents experiències d'horts urbans i de lleure a Terrassa esmentades en el punt 1 d'aquest Programa, de les propostes i els projectes de diferents entitats i col·lectius, i d'altres experiències a nivell nacional i internacional, es proposen un seguit d'objectius que a continuació es relacionen, per tal de promocionar les diferents funcions que tenen els horts urbans, esmentades en el punt precedent, i en vistes a promocionar alhora fórmules d'autogestió i projectes comunitaris amb implicació ciutadana i d'entitats.

OBJECTIUS

- 1 Recuperar espais urbans privats i públics, actualment desocupats, per a l'ús hortícola d'autoconsum i que serveixin alhora d'elements integradors de la natura i la biodiversitat dins el sistema urbà.
- 2 Facilitar la generació d'espais basats en la participació i en l'autonomia ciutadana, en la proximitat, en la relació social intensa, i en la construcció de projectes comunitaris
- 3 Col·laborar en la recuperació de la dimensió agrícola dins la ciutat, apostant per la producció ecològica d'hortalisses i verdures de temporada, i per una gestió sostenible de la pràctica hortícola.
- 4 Donar suport, prioritàriament, a projectes d'horticultura urbana amb finalitats socials
- 5 Engregar vies de millora de qualitat ambiental i de vida a la ciutat, a través de l'urbanisme proper, amb espais públics que fomentin un ús comunitari, i el lleure ciutadà saludable i de qualitat
- 6 Posar en valor l'intercanvi de coneixements i d'experiències entre la ciutadania, trencant les barreres intergeneracionals i interculturals.
- 7 Donar suport i incrementar el nombre de centres educatius amb hort urbà, per tal d'acostar als infants el coneixement de la realitat agrícola

En definitiva, a més de la finalitat primordial de producció hortícola d'autoconsum, el foment d'aquest tipus d'activitat facilita **l'ús social de l'espai urbà i l'enriqueix amb biodiversitat**. Així mateix suposa una manera de millorar la seva **qualitat ambiental** i fer-la més **saludable**, alhora que es creen espais de **socialització, d'auto-ocupació, i de lleure** per a la ciutadania.

2.4 HORT URBÀ: ESPAI NATURAL A INCORPORAR EN EL SISTEMA URBÀ

En un moment on la urbanització de noves zones es troba alentida, els espais urbans sense ús que hi ha a la ciutat -espais sense edificar o sense urbanitzar- poden tenir usos alternatius provisionals a través de la seva utilització com a hort urbà, afavorint la millora de l'entorn urbà amb la presència d'elements vegetals.

A través de la creació d'una xarxa d'horts urbans es pretén recuperar i revaloritzar aquests espais, amb un cost econòmic baix i mitjançant fórmules de col·laboració conveniada amb col·lectius i entitats sense ànim de lucre que tinguin com a objectiu el desenvolupament d'experiències pràctiques d'horts urbans.

Segons el planejament urbanístic de Terrassa, l'ús agrícola com a activitat econòmica està reservat al sòl no urbanitzable. Tanmateix s'entén que la superfície mínima d'horta per a que sigui considerada activitat econòmica o explotació agrícola ha de ser com a mínim de 10.000 m² (1 hectàrea), que és la unitat mínima de conreu en terreny de regadiu segons la normativa sectorial (article 206 de les Normes Urbanístiques del POUM).

Els horts urbans tenen superfícies molt menors i no poden ser considerats explotacions agrícoles ni activitats econòmiques, sinó d'horta d'autoconsum, assimilable a l'horta o el jardí existent en els habitatges residencials, ja siguin unifamiliars o plurifamiliars, i en conseqüència, part de l'ús residencial compatible amb els solars pendents d'edificar. Pel que fa a les qualificacions urbanístiques de parc o equipaments diversos, no existeix tampoc cap incompatibilitat per desenvolupar aquest ús.

En tots els casos, no obstant, aquest tipus d'ús hort urbà serà considerat amb caràcter d'ús provisional, sense que pugui generar cap dret d'indemnització al propietari de l'espai o a l'entitat o persones que en fan l'explotació i gestió, atenent que les determinacions del POUM

en els espais susceptibles de fer-ne aquest ús, són que es destinin finalment a altres usos. En aquest sentit l'article 302 Usos provisionals, de les Normes Urbanístiques del POUM, considera que els usos provisionals són aquells que s'estableixen de forma temporal, no precisen instal·lacions o obres fixes i no dificulten l'execució del planejament urbanístic.

ON PUC DESENVOLUPAR UN HORT URBÀ?

ESPAI PÚBLIC

Solars de titularitat municipal pendents de desenvolupar l'ús assignat pel planejament urbanístic. Corresponen majoritàriament a la clau E Equipaments. L'ús agrícola es pot mantenir fins el desenvolupament de l'ús al qual està destinat

Espais lliures urbans. Comprèn els sòls sistematitzats com a espais lliures amb arbrat i jardineria, o amb superfícies contínues que configuren espais de relació cívica, i aquells altres que degut a la seva naturalesa i la seva especialització es mantenen lliures d'edificació i altres usos. Corresponen a la clau P Parcs

Centres educatius públics que disposin d'espai lliure apte per encabir l'hort

ESPAI PRIVAT

Solars de titularitat privada pendents de desenvolupar l'ús assignat pel planejament urbanístic. L'ús agrícola es podrà mantenir fins el desenvolupament de l'ús al qual està destinat

Espai lliures privats. Com interiors d'illa, etc.

Balconcs, jardins, espais comunitaris i altres espais que es considerin aptes. Previ consentiment, si s'escau, de la comunitat de propietaris, i sempre i quan no afectin a l'estabilitat estructural i l'estanquitat dels tancaments dels edificis

Centres educatius privats que disposin d'espai lliure apte per encabir l'hort

2.5 PROJECTES HORTICULTURA URBANA EN CURS

Els projectes d'horticultura urbana que hores d'ara es troben en funcionament o en l'inici de les seves actuacions són els següents:

- ***L'hort urbà gestionat per l'associació Plantem-nos***

Tal com s'ha esmentat en el punt 1.5, l'entitat *Plantem-nos* des de fa dos anys disposa d'un solar municipal al carrer Montserrat per dedicar-lo a hort urbà. A més de la plantació d'hortalisses i plantes aromàtiques i remeieres, realitza cursos i tallers de formació. Disposen d'un conveni de col·laboració amb l'institut d'ensenyament de secundària INS Terrassa per a que els alumnes de segon cicle de l'ESO puguin realitzar pràctiques d'horticultura urbana, amb l'objectiu de millorar el rendiment escolar i la integració social dels alumnes. Dins les activitats hi ha prevista la construcció d'una caseta d'eines i d'un forn solar per fer l'assecatge de plantes aromàtiques i medicinals.

- ***El projecte d'horta comunitària al barri de Ca n'Anglada***

Des dels Serveis Socials del Districte 2, concretament del barri de Ca n'Anglada, s'està treballant un projecte d'Horta Comunitària. Aquest projecte vol combinar dues propostes, per una banda el tractament de la pobresa (prevenció i pal·liació) i per l'altre l'aprofitament d'espais en desús. El projecte està pensat per persones de 16 a 65 anys afectats d'una manera o altra per la situació econòmica actual. Els objectius principals són garantir les necessitats bàsiques i l'ocupació d'aquestes persones que puguin participar en un projecte comú i comunitari, i treballar així per l'autogestió i l'autonomia personal.

- **El projecte de l'entitat Sembrant Ciutat**

La "Red de Huertos Urbanos de Terrassa" és un projecte elaborat per l'entitat *Sembrant Ciutat* interessada en la creació d'horts urbans a Terrassa. Els objectius d'aquest projecte són fer una ciutat més sostenible augmentant les àrees verdes, realitzar una tasca social de participació ciutadana i d'ajuda a les persones sense recursos, i potenciar el consum de proximitat, l'autoconsum i l'autosuficiència.

- **El projecte de l'associació de veïns de Torre-sana**

Des de l'Associació de veïns del barri de Torre-sana s'ha plantejat un projecte d'horts urbans que s'ha dividit en dues fases, de les quals ja s'han iniciat els treballs de la primera:

- Taller d'horticultura urbana dins de les activitats formatives del casal del barri per l'any 2012-2013 al pati interior de l'edifici del centre cívic Torre-sana, on s'han instal·lat calaixos de fusta que fan de substrat per l'hort.
- Creació d'un espai d'horta en algun dels solars sense ús o dels espais lliures del barri de Torre-sana.

- **Els horts escolars**

Com s'ha esmentat al punt 1.4 als darrers anys s'han anat desenvolupant fins a 21 projectes d'hort escolar a la ciutat de Terrassa amb diferents modalitats d'implicació de la comunitat educativa. Aquest seria un resum sintètic dels projectes existents en l'actualitat:

- **EB La Casona:** Treballen l'hort els i les alumnes de P2. Tenen plantat faves, pèsols, patates, alls i olivera.
- **EB L'Esquitx:** El treballen conjuntament alumnes i família i promouen la participació familiar. Al setembre els avis i la família preparen la terra de l'hort per plantar. A l'octubre planten faves, pèsols i patates. La plantació la fan els alumnes de P2 de l'escola bressol conjuntament amb els alumnes d'Educació Infantil (P3,P4 i P5) de les dues escoles de primària que hi ha al barri, el CEIP Cesc Aldea i el CEIP Josep ventalló. Un cop al mes els alumnes de les escoles de primària visiten l'hort.
- **EB Coloraines**
- **EB Patufet**
- **CEIP França:** El treballen els alumnes i professorat del Cicle superior.
- **CEIP El Vallès:** Hi ha una Comissió de professorat que s'encarrega de l'hort. Hi participen en l'hort alumnat de tota l'escola, cada cicle treballa un aspecte de l'hort.
- **CEIP Font de l'Alba:** Tenen una Comissió d professorat que s'encarrega de l'hort, la Comissió Aula de Ciència i Hort . Compten amb l'ajuda d'un avi que el treballa cada setmana. Bàsicament el treballen els més petits de l'escola i tenen un arbre apadrinat. Al llarg del curs però, passen els altres cursos per treballar algun aspecte.
- **CEIP Roser Capdevila:** El treballen alumnat i professorat d'educació infantil.
- **CEIP Bisbat d'Ègara:** El treballen alumnat i professorat d'educació infantil.
- **CEIP Serra de l'Obac:** El treballen els alumnes de P4 i P5 i els alumnes de 4rt de primària juntament amb l'entitat FUPAR.
- **CEIP Marià Galí**
- **CEIP Roc Alabern**
- **Escola Vedruna:** El treballen els alumnes de 4rt de primària.
- **Escola Pia**
- **Escola Tecnos**
- **Escola Santa Teresa de Jesús:** Tenen un hortet, 4 taules. El munten i desmunten cada curs escolar. El treballen els alumnes de 4rt de primària.
- **Escola Mare de Déu del Carme:** Treballen els alumnes d'educació infantil i els alumnes de 1r i 2n de primària. Tenen un hort i jardí vertical
- **INS ÈGARA:** Tenen hort des del curs passat, 2011/2012. El treballen els alumnes de 1r i 2n d'educació secundària.
- **INS Can Roca**
- **INS Terrassa (XEST)**
- **Centre d'Educació Especial FÀTIMA:** El treballen els alumnes de secundària del centre. Ofereixen una activitat "Cuidem el nostre hort" a les escoles de Terrassa, que surt a la Guia d'activitats del PAME. L'alumnat de les escoles de Terrassa pot fer l'activitat que consisteix en conèixer l'hort, productes cultivats, rec, compost, etc.

3. FÓRMULES DE GESTIÓ ESPAIS DEDICATS A HORTS URBANS

La **cessió gratuïta en custòdia** és un sistema de gestió del territori molt utilitzada en l'entorn natural i que a Catalunya s'ha promogut en diferents indrets, particularment en zones de muntanya i en espais d'interès natural. En el context econòmic i social en el qual ens trobem, aquesta és la fórmula més adient a promoure tot tenint en compte els objectius d'aquest Programa.

3.1 CUSTÒDIA URBANA

La custòdia urbana és el conjunt d'estratègies i tècniques que pretenen implicar la ciutadania i la societat organitzada en la gestió d'espais urbans que puguin satisfer les funcions socials i ambientals, a canvi de mantenir i millorar el seu estat de conservació. És una estratègia de participació activa per implicar els diversos agents urbans - els propietaris, els usuaris potencials, l'administració pública i la societat en general - en la gestió responsable de l'espai urbà.

Dins de les ciutats hi ha espais que han quedat al marge de la seva activitat, solars i immobles buits i sense cap ús aparent. Alhora, hi ha col·lectius que demanden espais urbans per implantar activitats i usos que beneficiïn la comunitat. El punt de trobada entre aquests **espais en desús i la seva demanda social** és el que s'anomena custòdia urbana.

Hi ha diferents possibilitats de custòdia urbana: **la dedicació a horts urbans**, la reconversió de solars en espai públic, la reutilització d'edificis en desús, etc. on el propietari cedeix la gestió de l'espai a una entitat de custòdia a canvi de mantenir-lo en bon estat de conservació. La primera possibilitat, els horts urbans en custòdia, és la que recull el present Programa d'horts urbans de Terrassa.

La situació socioeconòmica actual ha provocat que molts solars o altres espais urbans no tinguin cap ús concret, ja que els seus propietaris no els troben sortida al mercat o no disposen de recursos per gestionar-los. D'altra banda, existeix una demanda d'espai públic i de solucions innovadores de gestió del mateix. En aquest context, la custòdia urbana permet establir acords entre els propietaris de solars sense ús específic amb els possibles usuaris d'aquests espais i pot ajudar a la millora de la ciutat.

3.2 FÓRMULES DE GESTIÓ EN ESPAIS PRIVATS

La cessió d'espais privats en custòdia per desenvolupar un projecte d'hort urbà aporta beneficis i avantatges per a totes les parts implicades i per a la ciutadania en general: d'una banda, els **espais en desús són aprofitats per desenvolupar un projecte d'interès social i ambiental**, i de l'altra, **s'evita que puguin esdevenir punts d'acumulació de brutícia**, i estan nets i endreçats.

En definitiva, la custòdia d'espais buits contribueix a reduir la quantitat de terrenys privats que representen una càrrega per als propietaris i que, en alguns casos, suposen problemàtiques per a l'entorn proper.

FORMULES DE GESTIÓ

Cessió en custòdia d'espais entre el propietari del terreny i la persona o entitat interessada, sense la intervenció de l'Ajuntament i fora del marc d'aquest Programa

Cessió gratuïta en custòdia a entitats sense ànim de lucre en el marc d'aquest Programa i d'acord amb els seus objectius i condicions, amb la participació de l'Ajuntament

A banda d'aquetes dues fórmules, també existeix la gestió directa del propietari sobre el seu terreny, o sobre les zones comunes d'edificis, en balcons, terrasses, etc.. En aquests casos, l'Ajuntament no intervé directament, però fomentarà la pràctica hortícola d'acord amb els objectius d'aquest programa, a través bàsicament de l'assessorament, el recolzament tècnic i l'impuls de xarxes.

En tots els casos, depenent de la intervenció de condicionament previ del solar o espai que sigui necessària, caldrà demanar la corresponent llicència d'obres o presentar el comunicat.

a) Cessió en custòdia per part de propietaris privats a particulars o a entitats interessades en desenvolupar el projecte d'hortos urbans

La cessió gratuïta en custòdia per part de propietaris privats a particulars o a entitats interessades en desenvolupar projectes d'hortos urbans es materialitza en un acord entre les pròpies entitats o persones particulars interessades i els propietaris de solars per la cessió temporal d'aquests solars.

Els acords es fixen en un contracte i suposen una col·laboració continua entre l'entitat i el propietari, amb una durada pactada, i que beneficia a ambdues parts: a **l'entitat que podrà desenvolupar el seu projecte i als propietaris**, ja que, a banda del reconeixement social per contribuir a aquest tipus d'iniciativa, pot trobar en la implantació d'un hort la fórmula per **mantenir el seu solar en les condicions que marca la llei, sense que li representi una càrrega econòmica**.

Existeixen a Terrassa varies experiències de propietaris privats que han establert acords per escrit amb persones individuals per mantenir el seu solar sense edificar mitjançant la pràctica de l'agricultura. Aquests casos es poden prendre com a exemple per altres propietaris interessats. Aquests acords queden fora de la regulació establerta en el present Programa i s'han de gestionar conforme a la normativa vigent que els sigui d'aplicació.

b) Cessió en custòdia per part de propietaris privats a entitats interessades amb conveni amb l'Ajuntament

En aquest cas, la custòdia urbana es podrà realitzar en el marc d'aquest Programa i d'acord amb els seus objectius, mitjançant la signatura d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament, el propietari del terreny i l'entitat interessada, d'acord amb el *Model de conveni de col·laboració* que figura en l'Annex 1, i complint les condicions d'ús que figuren a l'apartat 4.2.

Prèviament a la signatura del conveni entre les tres parts, és preceptiu que existeixi una relació entre el propietari del terreny privat i l'entitat interessada en realitzar una activitat hortícola en aquest terreny, recollida en el corresponent **acord o contracte privat de cessió gratuïta entre les parts**. Aquest contracte concretarà l'objecte, la durada, la superfície cedida i la superfície total del solar, i els valors de custòdia que justifiquen la iniciativa de cessió del solar, les actuacions a fer en el solar per part de l'entitat; la responsabilitat de danys i el procediment de resolució de conflictes. En funció de la durada de vigència de l'acord o contracte privat, es determinarà la vigència del conveni, que en tot cas queda supeditat a la plena vigència de l'acord o contracte esmentat. En el model que figura en l'annex 1 s'ha previst un període de vigència de **dos anys** com a termini que es pot considerar mínim raonable per fer un activitat hortícola en la que es pugui condicionar el terreny per aquest fi i es pugui recollir la collita, però les parts poden pactar un termini major segons llur llibertat contractual. En tot cas, l'inici i la durada de l'acord s'haurà de determinar tenint en compte el calendari de cultiu, i haurà de contemplar el termini de la notificació prèvia a la seva extinció que permeti recollir la collita.

Pel que fa a les entitats, és **requisit indispensable per a adherir-se al Programa d'hortos urbans** mitjançant la signatura d'aquest conveni **estar inscrites en el registre municipal d'entitats i acreditar el seu caire pedagògic, terapèutic o social, i entitats o col·lectius de caire ambiental**. Igualment, caldrà que presentin un **projecte o memòria** que requerirà el vist-i-plau del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, i que com a mínim haurà de contemplar:

Repartiment de l'espai i sistema de conreu

Instal·lacions i infraestructures necessàries

Subministrament i consum d'aigua previst

Gestió dels residus

Normes de funcionament intern

Tenint en compte la participació activa de l'Ajuntament en aquesta relació entre propietari i entitat, s'hauran de complir els **principis d'igualtat** en l'accés a aquesta entitat o en el terrenys en el cas que s'obri al públic, sense que pugui haver en cap moment cap tracte discriminatori.

Els propietaris que optin per aquesta fórmula de gestió podran sol·licitar a l'Ajuntament, prèvia convocatòria pública, un **ajut econòmic equivalent a un import entre el 10 i el 20%, i ponderat en funció del % de superfície cedida, del valor de l'Impost de Béns Immobles**, d'acord amb les *Bases per l'atorgament d'ajuts econòmics als propietaris de solars que fomentin el Programa d'horts urbans*, que figura a l'Annex 2.

En cas que el solar no disposi d'una font d'abastament d'aigua pròpia adequada per l'ús de reg, el conveni podrà incloure el compromís de l'Ajuntament d'instal·lar una **escamesa de reg municipal connectada a la xarxa pública, i de fer-se càrrec del cost del consum fins al límit de 0,62 m³ x m² x any.**

3.3 GESTIÓ ESPAIS PÚBLICS: CESSIÓ EN CUSTÒDIA A ENTITAS SENSE ÀNIM DE LUCRE

El nombre d'espais públics urbans sense ús és inferior als espais privats. Tanmateix també és possible la seva cessió a entitats sense ànim de lucre per al desenvolupament de projectes socials, comunitaris, educatius i/o ambientals.

La formalització de la cessió d'ús d'espais públics per desenvolupar l'activitat d'hort urbà es realitzarà mitjançant una llicència d'ocupació temporal a l'entitat que hagi sol·licitat la cessió i sempre d'acord amb la presentació d'un projecte que serà avaluat. La cessió en custòdia a l'entitat beneficiària, es realitzarà d'acord amb el procés de participació i concurrència pública establert en les *Bases per a la cessió d'ús de espais públics municipals per a horts urbans a entitats sense ànim de lucre*, que figuren a l'Annex 3 del Programa.

La cessió és gratuïta i té la consideració de cessió d'ús temporal amb una durada màxima de 4 anys incloses les pròrrogues, i l'autorització o llicència fixarà les condicions en què podrà ser utilitzat i incorporarà com a mínim les que figuren a l'apartat 4.2 d'aquest Programa. L'inici i la durada de la cessió s'haurà de determinar tenint en compte la necessitat de realitzar tasques d'adequació i millora de l'espai cedit i el calendari de cultiu, i haurà de contemplar el termini de la notificació prèvia a la seva extinció que permeti recollir la collita.

Les entitats, que podran compartir un mateix espai, hauran d'estar inscrites en el registre municipal d'entitats i acreditar el seu caire pedagògic, terapèutic, social, o ambiental que tinguin com a objectiu el desenvolupament d'horts urbans.

L'Ajuntament podrà estudiar en cada cas la possibilitat d'assumir una part de la despesa associada a les tasques d'adequació dels terrenys i d'instal·lació de serveis que siguin necessàries per a la posada en funcionament dels projectes d'hort. Igualment, en cas que

l'espai no disposi d'una font d'abastament d'aigua pròpia adequada per l'ús de reg, l'Ajuntament podrà instal·lar, en funció de la disponibilitat pressupostària, una escomesa de reg municipal connectada a la xarxa pública, i de fer-se càrrec del cost del consum fins al límit de $0,62 \text{ m}^3 \times \text{m}^2 \times \text{any}$.

En el cas dels espais buits de propietat pública no municipal, serà l'administració corresponent la que haurà de realitzar el tràmit de cessió de l'espai.

No queden incloses en el present Programa les iniciatives existents de gestió directa d'espais públics per horts urbans amb cessió de parcel·les a particulars, o altres projectes d'horticultura urbana de caire comunitari que pugui promoure l'Ajuntament, en els que s'haurà de garantir la pública concurrència, mitjançant l'aprovació dels instruments que correspongui.

4. REQUERIMENTS TÈCNICS I CONDICIONS ÚS HORTS URBANS

Els requeriments tècnics i les condicions d'ús que s'estableixen en aquest Programa seran d'aplicació a les següents fórmules de gestió:

- Cessió en custòdia d'espais públics a entitats sense ànim de lucre mitjançant llicència
- Cessió en custòdia per part de propietaris privats a entitats sense ànim de lucre amb conveni amb l'Ajuntament

Aquests projectes d'horticultura urbana hauran de complir un seguit de requeriments tècnics de caire ambiental i d'integració en el sistema urbà que assegurin el compliment dels objectius establerts en aquest Programa. Es tracta d'un **ús provisional** que ha de ser **compatible amb l'ús residencial** i amb la resta d'usos urbans, per això a més de representar una millora del paisatge urbà han de saber conviure amb el veïnat i evitar molèsties innecessàries.

Per a la resta d'hortos urbans, es considera recomanable i beneficiós per la ciutat el seu compliment i poden esdevenir pautes a seguir en el seu disseny i en la seva pràctica.

Els requeriments tècnics i les condicions d'ús establertes també persegueixen la finalitat de garantir una **gestió sostenible dels recursos** emprats en la practica de l'horticultura urbana, i, també, la **correcta gestió dels residus generats**.

4.1 REQUERIMENTS TÈCNICS IMPLANTACIÓ HORTS URBANS ADHERITS AL PROGRAMA

A banda dels requeriments bàsics d'un hort com són les condicions de llum solar i accés a l'aigua, les característiques especials de l'hort urbà fa que hi hagin altres requeriments a tenir en compte pels espais proposats. A continuació s'exposen aquests requeriments en la implantació de qualsevol hort urbà regulat pel present programa:

- **Aigua de reg**
Per fer possible el funcionament de l'horta els espais hauran de tenir accés a l'aigua durant tot l'any.
- **Superfície i profunditat del sòl**
No existeix una superfície mínima per instal·lar un hort urbà. Depenent de la localització i de les perspectives de producció pot ocupar mides molt diverses, des de petites jardineres en cas dels balcons i terrasses, fins a parcel·les superiors als 1.000 m². Pel que fa a la profunditat del sòl caldrà garantir un gruix mínim de terra vegetal de bona qualitat de 35 cm. Prèviament a la implantació d'un nou hort, caldrà realitzar una valoració de la qualitat edàfica per tal de verificar la idoneïtat de les terres pel conreu.
- **Llum**
El treball hortícola s'haurà de desenvolupar amb llum solar i per tant no és necessari cap punt de llum artificial.
- **Tancament**
Per tal d'evitar robatoris o usos inadequats, caldrà preveure un tancament homogeni per a tot l'espai dedicat a hort urbà.
- **Accessibilitat**
Caldrà resoldre convenientment l'accessibilitat per a persones de mobilitat reduïda. A banda de complir la normativa d'accessibilitat, existeixen estructures que permeten cultivar productes d'horta a gent amb cadira de rodes o minusvalidesa motriu, gràcies a la possibilitat de regular l'altura del recipient de cultiu. Així mateix, és important poder accedir als horts urbans amb facilitat, i sempre que sigui possible mitjançant transport públic.

- **Expertesa i bones pràctiques**

El bon funcionament d'un hort des del punt de vista productiu requereix que les persones encarregades tinguin uns coneixements mínims d'horticultura o siguin assessorades per persona experta que instrueixi en les bones pràctiques per fer una horticultura sostenible. D'una altra manera el desconeixement de les tècniques d'agricultura pot fer fracassar el projecte d'hort urbà.

4.2 CONDICIONS ÚS IMPLANTACIÓ HORTS URBANS ADHERITS AL PROGRAMA

Les entitats o associacions que tinguin cedits en custòdia espais públics amb llicència d'ocupació o espais privats en el marc d'un conveni signat amb el propietari i l'Ajuntament, per a la implantació i desenvolupament d'hortos urbans, hauran de complir les següents normes d'ús:

1. L'entitat o associació que tingui cedit en custòdia un espai públic amb llicència d'ocupació o privat en el marc d'un conveni signat amb el propietari i l'Ajuntament, haurà de presentar un projecte d'implantació i desenvolupament de l'hort urbà. El projecte contemplarà:
 - Objectius a acomplir d'acord amb el Programa d'hortos urbans
 - Repartiment de l'espai i sistema de conreu
 - Instal·lacions i infraestructures necessàries
 - Subministrament i consum d'aigua previst
 - Gestió dels residus
 - Normes de funcionament intern

Així mateix, l'entitat elaborarà i presentarà una memòria anual cada any amb les actuacions realitzades.

2. Només es permetrà la instal·lació d'una caseta d'eines i d'un cobert o pèrgola desmuntable per aixoplugar-se. La superfície de la caseta s'establirà en el projecte que presenti l'entitat. Aquestes instal·lacions seran de fusta i hauran de quedar correctament integrades dins l'espai i no suposar cap molèstia per als veïns.
3. Es valorarà la utilització de tancaments permeables que permetin veure l'interior des de la via pública.
4. Els residus generats a l'hort (residus vegetals) s'hauran de gestionar a través de l'elaboració de compost que s'utilitzarà al propi hort de manera que es tanqui el cicle de la matèria orgànica. En cas d'excedent s'hauran de dipositar en els contenidors de matèria orgànica situats a la via pública o a través de la contractació d'un gestor de residus si es tracta de grans quantitats. En el cas de generar altres residus, caldrà respectar els criteris municipals pel que fa la recollida selectiva de les diferents fraccions de residus.
5. No és permès fer cap tipus de crema de rostolls o de restes vegetals dins l'hort urbà, ni cap altre tipus de foc.
6. Les instal·lacions necessàries per a l'espai quedaran recollides en el projecte que l'entitat presentarà a l'Ajuntament. Entre les instal·lacions que es permetran seran:
 - El cúmul ordenat de residus vegetals per a l'elaboració de compost: El projecte detallarà la superfície a ocupar i l'alçada de les piles.
 - La tinença de bidons per acumular aigua. En aquests recipients on s'acumuli aigua caldrà prendre les precaucions de control necessàries per evitar la presència i reproducció del mosquit tigre.
7. L'entitat s'obliga a tenir l'espai en condicions adequades de manteniment i conservació, i a desenvolupar l'activitat de forma que no es generin problemes o molèsties als veïns de qualsevol tipus, i destinar-lo a l'ús hortícola, així com a les accions informatives i

- divulgatives per donar a conèixer el funcionament de hort urbà. Aquesta tasca inclourà el manteniment de l'accés lliure d'herbes i evitar l'ús de qualsevol mena de materials de rebuig com a elements constructius i/o de tancament.
8. La collita o productes resultants del conreu hortícola serà exclusivament per a ús de l'entitat, restant prohibit el seu ús comercial. Es podrà oferir la producció a entitats de l'àmbit social sense ànim de lucre.
 9. Es practicarà l'agricultura ecològica, també anomenada orgànica o biològica. L'agricultura biològica és un sistema per conrear basat en la utilització òptima dels recursos naturals, sense utilitzar productes químics de síntesi o organismes genèticament modificats.
 10. Es valorarà la utilització de varietats tradicionals locals. En aquest sentit es comptarà amb l'assessorament del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa.
 11. En el conreu de productes no s'utilitzaran pesticides químics de síntesi i es restringirà l'aportació de nutrients a aquells que provinquin de fonts naturals com els fems o el compost. La protecció contra malalties o/i plagues es realitzarà mitjançant la prevenció i tècniques i productes no agressius amb el medi, com per exemple el control biològic de plagues, les associacions i les rotacions de cultius.
 12. Preferentment s'utilitzarà aigua que no procedeixi de la xarxa pública de subministrament d'aigua, sinó de l'aprofitament d'aigües pluvials i/o freàtiques i en qualsevol cas es faran servir sistemes d'estalvi d'aigua com el reg gota a gota.
 13. L'Ajuntament no es fa responsable dels robatoris o actes vandàlics que puguin afectar l'hort urbà, les collites, eines, ni qualsevol altre bé moble o objecte personal que l'entitat pugui tenir dins el recinte. Així mateix, queda exempt de qualsevol responsabilitat en cas d'accident dels usuaris de l'hort urbà en el desenvolupament de les tasques de conreu ni de qualsevol altra persona en la seva estada dins l'espai.
 14. Les entitats tenen l'obligació de subscriure una pòlissa d'assegurances que cobreixi la responsabilitat civil per a les activitats que s'hi desenvolupin, i els possibles danys que es puguin ocasionar a l'espai cedit.
 15. El Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament efectuarà un control periòdic per assegurar el correcte manteniment de l'espai i el compliment de les condicions d'ús establertes.

5. DESENVOLUPAMENT PROGRAMA HORTS URBANS

5.1 ACCIONS A DESENVOLUPAR

Les accions que es preveu executar en el Programa d'horts urbans de Terrassa per donar compliment als seus objectius, recolzar els projectes d'horts urbans en curs i incentivar la implantació de nous horts urbans amb el compliment dels requeriments tècnics i condicions d'ús que correspongui, son les següents:

5.1.1 Avaluar la idoneïtat dels espais públics aptes per a l'ús d'hort urbà

Es realitzarà un estudi dels espais públics aptes per a l'ús d'hort urbà, solars municipals i espais lliures, per poder valorar els que siguin més idonis i compleixin els requisits tècnics assenyalats en el punt 4.1 d'aquest Programa.

5.1.2 Avaluar la idoneïtat d'espais privats aptes per a l'ús d'hort urbà

Es realitzarà un estudi dels espais privats aptes per a l'ús d'hort urbà, principalment solars, per poder valorar els que siguin més idonis i compleixin els requisits tècnics assenyalats en el punt 4.1 d'aquest Programa.

5.1.3 Fer difusió del Programa d'horts urbans entre les entitats de la ciutat

Es farà difusió del Programa entre totes les entitats i col·lectius de caire social, veïnal i ambiental de la ciutat.

5.1.4 Fer difusió del Programa d'horts urbans entre els propietaris d'espais privats

Es farà difusió del Programa entre propietaris i propietàries d'espais privats que, a partir de l'estudi d'avaluació de la idoneïtat, es considerin aptes per a l'ús d'hort urbà.

5.1.5 Crear un espai web que possibiliti l'intercanvi d'experiències i coneixements entre persones i entitats que practiquen l'horticultura urbana

Per tal de facilitar el coneixement de la pràctica de l'horticultura urbana i l'intercanvi d'experiències a nivell local i amb d'altres municipis, es posarà en marxa un espai web dedicat específicament a la promoció dels horts urbans.

5.1.6 Incloure activitats formatives i informatives sobre els horts urbans al Programa Integrat d'Educació Ambiental (PIEA), tant per a les escoles com per a la ciutadania en general

Dins el Programa Integrat d'Educació Ambiental (PIEA) que cada any promou l'Ajuntament, s'inclouran activitats formatives i informatives sobre horticultura urbana. De forma especial es realitzaran activitats educatives adreçades als escolars, en vistes a incentivar la implantació d'horts urbans no només en els centres educatius sinó també en l'àmbit familiar.

5.1.7 Promoure cursos d'iniciació a l'horticultura ecològica en col·laboració amb les entitats que practiquen l'horticultura urbana

Paral·lelament es promourà i col·laborarà amb les entitats que vulguin realitzar cursos d'horticultura ecològica que es dedicaran de forma especial a l'horticultura familiar en petits espais (balcons i terrasses).

5.1.8 Realitzar els tràmits de cessió en custòdia dels espais públics cedits a les entitats mitjançant llicència d'ocupació

Segons el procediment previst al Programa i un cop avaluats els projectes presentats per les entitats i de la disposició d'espais públics aptes per a realitzar l'activitat d'hort urbà, s'iniciaran els tràmits administratius necessaris per cedir en custòdia aquests espais.

5.1.9 Formalitzar convenis de custòdia dels espais privats entre les entitats, els propietaris particulars i l'Ajuntament

Segons el procediment previst al Programa en el cas d'espais privats a cedir en custòdia per part de propietaris particulars a entitats i amb participació de l'Ajuntament, es realitzaran els tràmits i les actuacions necessàries per formalitzar els convenis d'aquells solars privats que s'hagin avaluats com a idonis i existeixi acord previ entre la propietat i l'entitat.

5.1.10 Donar suport tècnic als projectes d'horts escolars existents i promoure la creació de nous en d'altres centres educatius

Els centres educatius es podran sumar a la pràctica de l'horticultura urbana en el marc de la seva activitat educativa, visitant els diferents horts urbans repartits per la ciutat o gestionant un hort al mateix pati de l'escola, com fan hores d'ara els centres educatius esmentats en el punt 1.4 d'aquest programa.

L'Ajuntament de Terrassa donarà suport als centres educatius que decideixin implantar un hort urbà, amb assessorament tècnic, cessió de maquinària agrícola, subvencions, o d'altres actuacions que es considerin oportunes.

5.1.11 Assessorar a serveis municipals i entitats en l'elaboració des projectes d'horts urbans

Es donarà recolzament tècnic i administratiu als projectes d'horts urbans que promogui directament l'Ajuntament i també aquells que vulguin impulsar les entitats socials, veïnals i ambientals.

5.1.12 Vetllar pel correcte funcionament dels horts urbans i el compliment dels requeriments tècnics i de les condicions d'ús

L'Ajuntament vetllarà, en funció dels recursos disponibles pel correcte funcionament dels horts urbans, i el compliment dels requeriments tècnics, de les condicions d'ús i de les consideracions o obligacions que per a totes les parts, propietaris i entitats, s'inclouen en les llicències d'ocupació i en els convenis de cessió.

5.1.13 Crear una Comissió de seguiment del Programa d'horts urbans

Es crearà i es donarà continuïtat a una Comissió de seguiment del Programa d'horts urbans. En aquesta Comissió participaran els serveis de l'Ajuntament que tenen responsabilitat directa en la seva aplicació i en el seu seguiment, les entitats socials i ambientals que disposen d'horts urbans i els propietaris privats que han cedit en custòdia espais propis i manifestin la seva voluntat de participar-hi.

5.2 CALENDARI ACCIONS A DESENVOLUPAR

Les actuacions del Programa d'horts urbans relacionades en el punt anterior es realitzaran en un període de tres anys (2013-2015), d'acord amb el següent calendari:

	Actuacions previstes programa	2013	2014	2015
1	Avaluar la idoneïtat dels espais públics aptes per a l'ús d'hort urbà			
2	Avaluar la idoneïtat d'espais privats aptes per a l'ús d'hort urbà			
3	Fer difusió del Programa d'horts urbans entre les entitats de la ciutat			
4	Fer difusió del Programa d'horts urbans entre els propietaris d'espais privats			
5	Crear un espai web que possibiliti l'intercanvi d'experiències i coneixements entre persones i entitats que practiquen l'horticultura urbana			
6	Incloure activitats formatives i informatives sobre els horts urbans al Programa Integrat d'Educació Ambiental (PIEA), tant per a les escoles com per a la ciutadania en general			
7	Promoure cursos d'iniciació a l'horticultura ecològica en col·laboració amb les entitats que practiquen l'horticultura urbana			
8	Realitzar els tràmits de cessió en custòdia dels espais públics cedits a les entitats mitjançant llicència d'ocupació			
9	Formalitzar convenis de custòdia dels espais privats entre les entitats, els propietaris particulars i l'Ajuntament			
10	Donar suport tècnic als projectes d'horts escolars existents i promoure la creació de nous en d'altres centres educatius			
11	Assessorar a serveis municipals i entitats en l'elaboració des projectes d'horts urbans			
12	Vetllar pel correcte funcionament dels horts urbans i el compliment dels requeriments tècnics i de les condicions d'ús			
13	Crear una Comissió de seguiment del Programa d'horts urbans			

5.3 PRESSUPOST ESTIMAT

Les actuacions que es preveuen en l'apartat anterior per al desenvolupament del Programa durant els anys 2013, 2014 i 2015 comportaran un seguit de despeses, que s'han estimat en els següents imports.

Despesa	2013	2014	2015	Cost total
Consum d'aigua	1.320€	2.640€	3.960€	7.920€
Informació i difusió	300€	300€	300€	900€
Blog (web)	0€	1.000€	0€	1.000€
Ajuts	400€	800€	1.200€	2.400€
Escomesa	800€	800€	800€	2.400€
Condicionament	20.000€	20.000€	20.000€	60.000€
Total	22.820€	25.540€	26.260€	74.620€

Els càlculs es basen en els següents factors i s'han realitzat les estimacions en base a la informació disponible i experiència acumulada, sobre el cost dels treballs de condicionament, d'escomesa d'aigua, consum d'aigua, cost de l'IBI, superfícies dels solars, cost de les accions d'informació, formació i tecnologies web 2.0, i sobre el nombre tipus d'iniciatives plantejades fins a l'actualitat.

- Número d'espais privats i públics, a raó de 2 incorporats cada any de cada tipologia.
- Cost dels treballs de condicionament, a raó de 10.000 € per espai.
- Cost de les escomeses d'aigua (comptador, portella i instal·lació, exempt de tarifa de connexió), a raó de 200 € per escomesa.
- Cost de l'aigua en funció del preu de l'aigua municipal de reg, prenent com a referència el pagament del cànon de l'aigua i l'IVA, i a raó de 0,178 €/m³, i un consum dels espais d'horta urbana estimat de 0,62 m³/m² i any.
- Cost dels ajuts en funció del número d'espais i la seva superfície, prenent com a referència un solar al districte 4 de 1.500 m² amb un IBI de 1.000 €/any, a raó d'un ajut del 20% de l'import de l'IBI.
- Cost d'informació i formació, prenent com a referència la realització d'un taller anual, a raó de 300 €.
- Cost de disseny d'eines web 2.0, prenent de referència la creació d'un blog (web) a raó de 1000 €.

Terrassa, febrer de 2013

Marc Cadevall Artigues
 Director del Servei de
 Medi Ambient i Sostenibilitat

Ignasi Planas de Martí
 Cap de Gestió Ambiental

ANNEXOS

Annex 1 Model de conveni de col·laboració entre l'Ajuntament, el propietari del solar i l'entitat sense ànim de lucre

Annex 2 Bases per l'atorgament d'ajuts econòmics per part de l'Ajuntament a propietaris de solars que fomentin el Programa d'horts urbans de Terrassa

Annex 3 Bases per a la cessió d'ús d'espais públics per a horts urbans a entitats sense ànim de lucre

Annex 1

MODEL DE CONVENI DE COL-LABORACIÓ ENTRE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA, EL SR./A. ... (PROPIETARI DEL SOLAR) I L'ENTITAT ... EN EL MARC DEL PROGRAMA D'HORTS URBANS

REUNITS

La Sra. Eva Herrero Alonso, regidora delegada de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa, actuant en nom i representació de l'Ajuntament de Terrassa, segons el Decret de l'Alcalde-President núm. 11755 de data 12 de desembre de 2012 de delegació d'atribucions d'alcaldia, i d'acord amb l'article 56 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

El senyor ..., amb DNI núm. ... i domicili a ... de Terrassa.

El senyor ..., amb DNI núm. ... i domicili a ... de Terrassa, o el Sr. ..., en nom i representació de l'entitat ..., degudament registrada, ...

Els compareixents es reconeixen la capacitat legal suficient per la subscripció del present conveni i

MANIFESTEN

I.- Que l'Ajuntament de Terrassa ha aprovat el Programa d'hortos urbans que té com a finalitat la creació d'una xarxa ciutadana d'espais verds productius, socialment i agrònomicament sostenibles, mitjançant el desenvolupament d'experiències pràctiques d'hortos urbans dins de la ciutat.

L'aprovació d'aquest Programa s'emmarca en l'objectiu estratègic 4.7 del Pla de Mandat 2012-2015 "Posar en valor el verd urbà i el nostre patrimoni natural amb l'Anella Verda de Terrassa com a element de projecció interna i externa que expressi la voluntat de lideratge de la ciutat en la recuperació i promoció dels entorns naturals."

II.- Que el senyor ... és propietari de la següent finca compresa dins del terme municipal de Terrassa:

Finca ... inscrita en el Registre de la Propietat ... Referència cadastral ...

III.- Que els terrenys anteriorment descrits estan qualificats de sòl urbà (sòl urbà no consolidat) pel Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de l'any 2003.

IV.- Que el senyor ..., com a propietari dels terrenys abans descrits, ha cedit gratuïtament a l'entitat ... el terreny situat ... per tal de destinar-lo a ús hortícola.

V.- Que l'entitat sense ànim de lucre ... té interès en treballar un hort urbà, complint les condicions fixades en el programa d'hortos urbans.

ACORDEN

PRIMER.- OBJECTE

L'objecte d'aquest conveni de col·laboració és regular la relació entre persones interessades en el conreu hortícola com a forma de custòdia de terrenys de titularitat privada sense ús que han estat cedits gratuïtament, i que tenen la voluntat de complir els condicionants establerts en el

Programa d'horts urbans. En concret, el Sr. ... ha cedit de forma temporal i gratuïta la superfície de metres quadrats, d'una superfície total de metres quadrats, dels terrenys situats al ... de Terrassa a l'entitat ..., per destinar-lo a l'ús hortícola, mitjançant el contracte de cessió gratuïta d'ús signat entre propietari i entitat.

SEGON.- DRETS I DEURES DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

1.- L'Ajuntament de Terrassa vetllarà per tal que els terrenys que han estat cedits temporalment pel propietari mitjançant el corresponent contracte de cessió d'ús es destinin a l'ús d'hort urbà i es compleixen les condicions establertes en el Programa d'horts urbans, i en concret, les que es preveuen en aquest conveni.

3.- En cas que el solar no disposi d'una font d'abastament d'aigua pròpia adequada per l'ús de reg, l'Ajuntament podrà instal·lar una escomesa de reg municipal connectada a la xarxa pública, i de fer-se càrrec del cost del consum fins al límit de $0,62 \text{ m}^3 \times \text{m}^2 \times \text{any}$.

4.- El Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament podrà efectuar un control periòdic per assegurar el correcte manteniment de l'espai i el compliment de les condicions d'ús establertes.

5.- L'Ajuntament no es fa responsable dels robatoris o actes vandàlics que puguin afectar l'hort urbà, les collites, eines, ni qualsevol altre bé moble o objecte personal que l'entitat pugui tenir dins el recinte. Així mateix, queda exempt de qualsevol responsabilitat en cas d'accident dels usuaris de l'hort urbà en el desenvolupament de les tasques de conreu ni de qualsevol altra persona en la seva estada dins l'espai.

TERCER.- DRETS I DEURES DEL SR. ... COM A PROPIETARI DEL TERRENY

1.- El Sr. ... cedeix gratuïtament el terreny de la seva propietat situat al ... a l'entitat ... per destinar-lo a hort urbà, mitjançant el contracte de cessió gratuïta d'ús signat entre propietari i entitat.

2.- El Sr..... podrà sol·licitar a l'Ajuntament de Terrassa un ajut econòmic equivalent a un import entre el 10 i el 20%, i ponderat en funció del % de superfície cedida, del valor de l'Impost de Béns Immobles, d'acord amb les Bases per l'atorgament d'ajuts econòmics als propietaris de solars que fomentin el Programa d'horts urbans, i la corresponent convocatòria.

QUART.- DRETS I DEURES DE L'ENTITAT ...

1.- L'entitat o associació ha presentat el projecte d'implantació i desenvolupament de l'hort urbà en aquest espai cedit. El projecte contempla:

- Els objectius a acomplir d'acord amb el Programa d'horts urbans
- El repartiment de l'espai i sistema de conreu
- Les instal·lacions i infraestructures necessàries
- El subministrament i consum d'aigua previst
- La gestió dels residus
- Les normes de funcionament intern

Així mateix, l'entitat elaborarà i presentarà una memòria anual cada any amb les actuacions realitzades

2.- L'entitat ... es compromet a dedicar el terreny situat al carrer ... exclusivament a l'ús hortícola, complint les obligacions que preveu el Programa d'horts urbans i, concretament, les que s'estableixen en aquest conveni.

3.- L'entitat s'obliga a tenir l'espai en condicions adequades de manteniment i conservació per no generar problemes o molèsties als veïns, i destinar-lo principalment a l'ús hortícola, així com a les accions informatives i divulgatives per donar a conèixer el funcionament de hort urbà.

4.- L'entitat ... haurà de recollir els residus produïts que no s'utilitzin per a fer compost, i dipositar-los en els contenidors de residus municipals més propers al solar, respectant els criteris de recollida selectiva de les diferents fraccions. No estan permeses les acumulacions ni de deixalles, ni d'altres materials que no estiguin relacionats amb l'activitat pròpia de l'hort.

5.- L'entitat. ... es compromet a prioritzar sistemes de reg que estalviïn aigua, i s'engegaran gradualment mecanismes per recuperar l'aigua de reg.

6.- L'entitat ... es compromet a cultivar l'hort de manera respectuosa amb l'entorn, seguint les tècniques de l'agricultura ecològica; es prohibeix l'ús dels adobs de síntesi química i dels pesticides (fungicides, insecticides i herbicides) de síntesi química.

7.- L'entitat ... s'obliga a no deixar l'hort sense treballar.

8.- L'entitat ... haurà de disposar d'una pòlissa d'assegurança civil que cobreixi els possibles danys que es puguin causar.

9.- L'accés a formar part d'aquesta entitat o bé, l'entrada al terreny objecte d'aquest conveni, haurà de complir el principi d'igualtat, sense que en cap cas pugui produir-se cap tracte discriminatori.

CINQUÈ.- ACTUACIONS NO PERMESES PER PART DE L'ENTITAT

L'entitat ... no realitzarà cap de les actuacions no permeses que es relacionen a continuació:

- 1) El conreu de plantes no permeses per la llei.
- 2) La comercialització dels productes obtinguts en el conreu de l'hort. La collita o productes resultants del conreu serà exclusivament per consum propi, restant prohibit el seu ús comercial. Es podrà oferir la producció a entitats de l'àmbit social sense ànim de lucre. Es prioritzaran les varietats locals en l'elecció dels productes a conrear.
- 3) En el conreu de productes no s'utilitzaran pesticides químics de síntesi i es restringirà l'aportació de nutrients a aquells que provinquin de fonts naturals com els fems o el compost. La protecció contra malalties o/i plagues es realitzarà mitjançant la prevenció i tècniques i productes no agressius amb el medi, com per exemple el control biològic de plagues, les associacions i les rotacions de cultius.
- 4) La realització de qualsevol tipus d'obra, llevat de la instal·lació d'una caseta d'eines i d'un cobert o pèrgola desmuntable per aixoplugar-se. Aquestes instal·lacions seran de fusta i hauran de quedar correctament integrades dins el solar i no suposar cap molèstia pels veïns. La superfície de la caseta no podrà superar ___ m².
- 5) La instal·lació de bidons o altres contenidors per acumulació d'aigua. Com a màxim es podrà tenir una reserva d'un bidó de 50 litres, enterrat i amb tapa.
- 6) Només es podrà utilitzar canya natural o fusta tractada com a tutor de les collites. No es permet l'ús d'altres materials (com varetes de ferro) a fi de preservar la tipologia tradicional de les plantacions hortícoles i la seva integració paisatgística.
- 7) La tinença i cria de qualsevol mena d'animal o bestiar.
- 8) Passar la nit a l'hort ni fer servir les edificacions existents com a domicili.

- 9) Qualsevol altra activitat susceptible de causar un dany en la fauna i flora que pugui existir a l'hort.
- 10) L'acumulació o abandonament de qualsevol material o deixalla, ja sigui a dins o fora de l'hort, així com l'aportació de qualsevol tipus d'objecte (plàstics, metalls, contenidors, mobiliari, ...) aliè a la funció de l'hort i susceptible d'alterar l'estètica del lloc. Com a excepció es permet l'acumulació de residus vegetals en el lloc habilitat corresponent, per a l'elaboració del compost.
- 11) Circular per l'interior de l'hort amb vehicles de motor i estacionar vehicles a motor, llevat de les eines i aparells agrícoles com els motocultors.
- 12) Fer cap tipus de crema ni foc dins el terreny cedit.

SISÈ.- VIGÈNCIA DEL CONVENI

El present conveni tindrà vigència de dos anys des del dia següent de la seva signatura, i podrà ser prorrogat per períodes anuals. En tot cas, quedarà sotmès a la vigència de contracte privat signat entre el propietari i l'entitat en el que es formalitza la cessió d'ús del terreny objecte d'aquest conveni, que haurà de preveure el seu inici i la durada tenint en compte el calendari de cultiu, i haurà de contemplar el termini de la notificació prèvia a la seva extinció que permeti recollir la collita.

SETÈ.- CAUSES D'EXTINCIÓ DEL CONVENI

Seràn causes d'extinció del conveni:

- a) Compliment del termini de vigència previst en el mateix.
- b) Rescissió de contracte privat de cessió d'ús del terreny signat entre el propietari i l'entitat.
- c) Dissolució del grup o col·lectiu.
- d) Incompliment de qualsevol de les condicions d'ús previstes en l'apartat quart i cinquè per part de l'entitat

VUITÈ.- RESOLUCIÓ DEL CONVENI

Podrà ser objecte de resolució anticipada per acord mutu de les parts signatàries, sempre que es procedeixi a la liquidació dels compromisos contrets fins al moment de la resolució esmentada. Les parts es comprometen a comunicar amb una antelació de dos mesos la resolució anticipada del present conveni.

Qualsevol transgressió dels pactes acordats permetrà a les parts que compleixin el present conveni a optar per exigir-ne el compliment o la resolució.

NOVÈ.- JURISDICCIÓ DEL CONVENI

Pel que fa a les eventuais controvèrsies en l'execució i aplicació d'aquest conveni, les parts contractants es sotmeten expressament a la jurisdicció contenciós -administrativa pel que fa als drets i deures de l'Ajuntament, i als tribunals ordinaris pel que afecta a l'entitat i al propietari del terreny.

La validesa i eficàcia del present conveni resta expressament condicionada a la seva ratificació per part de l'òrgan competent de l'Ajuntament de Terrassa.

I EN PROVA DE CONFORMITAT, les dues parts signen aquest conveni en tres exemplars i a un sol efecte, a Terrassa a ...

Per l'Ajuntament de Terrassa
La regidora de Medi Ambient i Sostenibilitat,
Sra. Eva Herrero Alonso

El Sr.
Propietari del terreny ...

El Sr.
En representació de l'entitat ...

Annex 2

BASES ESPECÍFIQUES QUE HAN DE REGIR L'ATORGAMENT D'AJUTS ECONÒMICS PER PART DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA, ADREÇADES ALS PROPIETARIS DE SOLARS QUE FOMENTIN EL PROGRAMA D'HORTS URBANS

1. Objecte de les Bases

L'objecte d'aquestes Bases específiques és la regulació de la concessió d'ajuts econòmics, dins dels límits establerts en els pressupostos municipals, a aquelles persones físiques o jurídiques, amb terrenys de titularitat privada sense ús, que el cedeixin pel conreu d'hort urbà a la ciutat de forma temporal i gratuïta, per tal que els ciutadans arrendats pel propietari, el destinin a l'ús hortícola.

2. Requisits que han de reunir els beneficiaris

Podran obtenir la condició de beneficiaris dels ajuts econòmics a què es refereixen aquestes bases les persones físiques o jurídiques, que tramitin la corresponent sol·licitud d'acord amb la base 3 i que compleixin les condicions i els requisits següents:

- a) Ser titular del solar.
- b) Haver signat un acord o contracte de cessió gratuïta del seu terrenys a una entitat per realitzar l'activitat hortícola.
- c) Haver signat el conveni de col·laboració d'adhesió al Programa d'horts urbans.
- d) Estar al corrent del pagament de l'Impost sobre Béns Immobles.

3. Requisits de les sol·licituds

D'acord amb el punt 2 d'aquestes bases es precisarà la prèvia sol·licitud del possible beneficiari, donat el seu caràcter pregat, un cop satisfet l'Impost sobre Béns Immobles del solar, en la qual s'haurà de fer constar el següent:

- a) Identificació de qui subscriu la sol·licitud i del caràcter amb que ho fa.
- b) Documentació acreditativa de reunir els requisits específics exigits.
- c) Dades bancàries, on es podrà transferir, si s'escau, l'import de la ajuda econòmica.
- d) Declaració indicant la superfície total de solar i la superfície objecte de cessió.

4. Criteris d'atorgament

Les sol·licituds d'ajuts s'estudiaran per la Comissió d'Avaluació que s'establirà per resolució de la Regidoria de Medi Ambient i Sostenibilitat, i es concediran a tots els sol·licitants que acreditin el compliment dels requisits establerts al punt 3 de d'aquestes bases sempre que hi hagi disponibilitat pressupostària.

5. Import dels ajuts econòmics

L'import dels ajuts econòmics estarà calculat en relació amb la quota de l'IBI satisfeta, d'acord amb el següent quadre, per aquells solars en que la cessió afecti a tota la superfície dels mateixos:

Percentatge d'ajut sobre IBI	Valor cadastral	Import màxim bonificat
20 %	< 144.230 €	500 €
10 %	> 144.230 €	500 €

En el cas que la cessió sigui d'una part de la superfície del solar, l'import de l'ajut serà proporcional a aquesta superfície, amb el mateix màxim previst.

6. Òrgan competent per a l'ordenació, instrucció i resolució del procediment de concessió

Les sol·licituds presentades es valoraran d'acord amb els criteris d'atorgament generals i els requeriments i criteris específics aquí recollits. Serà competent per resoldre les sol·licituds d'ajuts econòmics la Regidoria de Medi Ambient i Sostenibilitat a proposta de la Comissió d'Avaluació.

7. Terminis

De presentació: Es determinaran en la corresponent convocatòria d'ajuts.

D'atorgament: La resolució es dictarà i notificarà, expressament, en el termini màxim de tres mesos des de la presentació de les sol·licituds.

8. Partida pressupostària

La concessió dels ajuts hauran d'anar amb càrrec a la partida 1533-17002-48900 del pressupost vigent.

Annex 3

BASES PER A LA CESSIÓ D'ÚS D'ESP AIS PÚBLICS PER A HORTS URBANS A ENTITATS SENSE ÀNIM DE LUCRE

La custòdia urbana es defineix com un conjunt d'estratègies i tècniques que pretenen implicar la ciutadania en la gestió d'espais urbans que poden satisfer diverses funcions socials i ambientals, a canvi de mantenir i millorar el seu estat de conservació. En el marc del Programa d'horts urbans de Terrassa, es regula mitjançant aquestes bases la gestió responsable d'espais urbans que, degut a la situació econòmica actual no seran edificats o urbanitzats a curt termini, i en la que hi ha una implicació activa de l'Administració local i d'entitats sense ànim de lucre amb finalitats de caire pedagògic, terapèutic, ambiental o social.

1. Objecte i finalitat

Aquestes bases tenen per objecte regular la cessió de l'ús privatiu d'espais de domini públic i la cessió en precari de l'ús de solars patrimonials, a entitats sense ànim de lucre, per satisfer funcions socials i ambientals, en el marc del Programa d'horts urbans aprovat per l'Ajuntament de Terrassa. Aquestes bases no regulen cessions d'espais públics a entitats per altres usos o per fer per actes puntuals o esporàdics.

2. Àmbit objectiu

L'ús privatiu dels espais pot ser objecte de cessió, sempre que no es contradigui l'interès general. La cessió és gratuïta i té la consideració de cessió d'ús temporal. Un mateix espai podrà ser compartit per diverses entitats. En aquest cas, els acords d'autorització i llicència fixaran les condicions en què podrà ser utilitzat per cadascuna d'elles.

3. Àmbit subjectiu

Poden sol·licitar la cessió d'ús d'un espai públic les entitats i associacions sense ànim de lucre legalment constituïdes que es trobin inscrites al Registre Municipal d'Entitats i Associacions Ciutadanes (RMEAC), que tinguin finalitats de caire pedagògic, terapèutic, ambiental, social o científic-tècnic, i tinguin la seu dins del terme municipal de Terrassa.

4. Règim jurídic

La cessió de l'ús d'espais públics es regeix pel que disposen aquestes bases, i supletòriament, per la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, pel Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, pel Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals, i pel Reial Decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de contractes del sector públic.

5. Procediment per obtenir la cessió d'ús d'un espai municipal

Les entitats interessades hauran de presentar al Registre general de l'Ajuntament una sol·licitud signada pel president o representant legal de l'entitat, acompanyada d'un projecte o memòria que justifiqui la necessitat de disposar d'un solar per a dur a terme els seus fins pedagògics, terapèutics, ambientals, socials o científic-tècnics.

El projecte o memòria contemplarà:

- Objectius a complir d'acord amb el Programa d'horts urbans
- Repartiment de l'espai i sistema de conreu
- Instal·lacions i infraestructures necessàries

- Subministrament i consum d'aigua previst
- Gestió dels residus
- Normes de funcionament intern

El Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat haurà d'informar sobre la conveniència d'atorgar a les entitats sol·licitants les llicències corresponents, que hauran de complir les condicions que estableix el Programa d'horts urbans de Terrassa, d'acord amb els criteris del punt 9 d'aquestes bases.

En el cas que per un determinat espai, només hi hagi una entitat sol·licitant, el Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat proposarà l'adjudicació al Servei de Contractació i Patrimoni per tal que continuï la seva tramitació. Si són diverses les entitats sol·licitin de l'ús d'un mateix espai, caldrà tenir en compte els principis d'objectivitat, publicitat i concurrència.

De l'adjudicació de la cessió de l'ús temporal dels espais públics, l'Ajuntament haurà d'informar públicament durant el termini de vint dies, durant els quals s'hi poden formular reclamacions o al·legacions, d'acord amb l'article 49.3 del Decret 336/1988 pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals.

6. Atorgament d'autorització d'ús

L'ús privatiu resta subjecte a l'atorgament d'una llicència d'ocupació temporal. En la resolució d'atorgament de la llicència s'han d'establir les condicions específiques de la cessió, que han d'incloure, com a mínim, l'objecte de la cessió, el termini d'utilització, la valoració i l'avaluació dels costos de la utilització del solar i els deures i les facultats de l'entitat sol·licitant.

7. Òrgan competent

Correspon a l'alcalde l'adjudicació de concessions sobre els béns de l'entitat local, sempre que el seu valor no superi el 10 per cent dels recursos ordinaris del pressupost ni l'import de tres milions d'euros. En el moment de l'aprovació d'aquestes bases, aquesta competència ha estat delegada al membre de la Junta de Govern dins de l'àmbit de la seva competència, segons el Decret de delegacions d'Alcaldia núm. 11755 de data 12 de desembre de 2012.

Correspon al Ple l'adjudicació de concessions sobre els béns de l'entitat local quan no estigui atribuïda a l'alcalde. Actualment aquesta competència està delegada a la Junta de Govern Local, segons l'acord de Ple de data 27 de juny de 2011 de delegacions d'atribucions en la Junta de Govern Local.

8. Òrgan de gestió

El Servei de Contractació i Patrimoni, com a unitat que aglutina la tramitació de la gestió del patrimoni municipal, d'acord amb l'informe del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, ha de tramitar l'expedient de cessió de l'ús corresponent. La Comissió de Patrimoni i Inversions, previ l'informe motivat de necessitat i idoneïtat de la proposta per part del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, informarà preceptivament les propostes abans de la seva resolució per part de l'òrgan competent.

9. Criteris de cessió

La cessió d'ús d'espais públics es farà atenent als següents criteris:

- a. La disponibilitat d'espais públics de les característiques requerides per a destinar-los a hort urbà.
- b. L'interès social, ambiental, educatiu o cultural de l'activitat de l'entitat o associació.
- c. La proximitat de l'entitat a l'espai objecte de la cessió.
- d. La contribució del projecte als objectius del Programa d'horts urbans de Terrassa.

10. Obligacions dels usuaris

- L'entitat cessionària haurà de dedicar l'espai exclusivament a l'ús hortícola.
- L'entitat cessionària es farà càrrec de la neteja i del manteniment de l'espai.
- L'entitat cessionària no podrà cedir, alienar, gravar o disposar, a títol oneros o gratuït, els drets que es derivin de l'autorització d'ús que concedeix el propietari per mitjà d'aquest document, ni transmetre-la a tercers.
- L'entitat cessionària comunicarà a l'Ajuntament de Terrassa qualsevol anomalia, incidència o problema que pugui sorgir, i amb caràcter immediat en els supòsits d'urgència.
- Una vegada efectuada la cessió, l'entitat haurà de subscriure una pòlissa d'assegurança que cobreixi la seva responsabilitat civil derivada de l'ús, pels possibles danys i perjudicis que es puguin ocasionar.

11. Facultats i obligacions de l'Ajuntament

L'Ajuntament podrà exercir en qualsevol moment les seves potestats de tutela i inspecció, adoptant les decisions que s'escaiguin.

12. Termini i durada de la cessió

La cessió d'ús tindrà una durada màxima de 4 anys, incloses les pròrrogues, a comptar des del dia en que sigui concedida. L'inici i la durada de la cessió s'haurà de determinar tenint en compte la necessitat de realitzar tasques d'adequació i millora de l'espai cedit i el calendari de cultiu, i haurà de contemplar el termini de la notificació prèvia a la seva extinció que permeti recollir la collita.

La cessió d'ús pot preveure una o diverses pròrrogues sempre que les circumstàncies que van motivar l'atorgament de la cessió continuïn inalterables i no es superi la durada màxima de 4 anys.

13. Extinció de la cessió de l'ús

La cessió de l'ús privatiu dels espais públics s'extingeix:

- Pel venciment del termini.
- Per extinció de l'associació o entitat concessionària.
- Per renúncia del cessionari.
- Per resolució judicial.
- Per revocació de la concessió:
 - Per modificació substancial dels objectius dels estatuts de l'associació o entitat.
 - Per utilització inadequada o amb fins il·lícits dels espais per part de qui en té la cessió.
 - Pel canvi substancial de les circumstàncies o dels motius que propiciaren la cessió.
 - Per incompliment de qualsevol de les condicions d'ús establertes en els apartats 10 i 11 d'aquestes bases o les que pugui dictar en qualsevol moment l'Ajuntament de Terrassa per a la correcta gestió dels horts urbans.
 - Per no treballar l'hort durant un període de sis mesos.
 - Per raons d'interès públic.
 - Per qualsevol altra causa prevista en la resolució de concessió d'autorització per a l'ús d'espais municipals.

A més, la cessió en precari de l'ús de solars patrimonials s'extingeix automàticament en el cas que el solar es destini a una altra finalitat, d'acord amb l'article 50 del Decret 336/1988 pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals.

L'exercici de la facultat de l'Ajuntament de cessar l'ús del solar municipal requereix la incoació prèvia de l'expedient administratiu contradictori.

14. Cessions d'ús anteriors a l'aprovació d'aquestes bases

En el termini de tres mesos a comptar des de l'aprovació d'aquestes bases, les entitats o associacions sense ànim de lucre que tinguin cedit l'ús d'un espai públic, hauran de presentar una sol·licitud de cessió a l'Ajuntament conforme el que preveuen aquestes bases. En cas que la presentin en el termini previst, la cessió romandran en les condicions preexistents.

Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat

C/ Pantà 20, 2^a
08221 Terrassa
Telf. 93 739 70 00

mediambient@terrassa.cat
www.mediambient.terrassa.cat
www.terrassa.cat
